Anul XVII No. 353. — Vineri 24 Decembrie 1899

5 Bani foaia în România — 10 Bani în străinătate

ABONAMENTE
România | Străinătate
Lei 5. — Trei luni 10 Lei | 9.80 Șase luni 20 „ | 19.50 Un an 40 „
Abonații primesc gratis „Universul literar" colorat.

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA

ANUNCIURI
Pag. II și III: Linia corp 7 Bani 30
Pag. IV: „ 15
Inserții și Reclame: 1 Leu linia

REDACȚIA, Strada Brezoianu No. 11, București.
Telefon No. 73.
Adresa telegrafică: Universul—București.

Abonamentele și Anunțurile se primesc la: ADMINISTRAȚIA: Str. Brezoianu 11, București

O șarjă a cavaleriei boerilor.— (Vezi explicația)

„UNIVERSUL" de ieri s'a tipărit în 96.340 exemplare.

Calendar pe anul 1899

Ortodox

Joui, 23 Decembrie.— S-tii Mucenici din Crit.

Catolic

Joui, 4 Ianuarie. — Titu

Soarele resare 7.39; apune 4.32

București, 23 Decembrie.

Sarea

Dacă e adevărat că o calamitate nu vine nici o-dată singură, această constatare se potrivește mai ales când e vorba de înființarea unui bir nou sau de sporirea unui bir vechiu asupra obiectelor din negoț. In tot-d'a-una, în astfel de casuri, obiectele de care e vorba sunt scumpite într'o proporție îndoită și întreită față de noul bir sau de sporirea lui, și trebue apoi mult pentru ca prețurile să revină,—dacă mai revin vr'o dată,—prin concurență, la cifra normală.

Această experiență s'a făcut și acum cu nouile taxe de consumațiune înființate de Stat, cum de exemplu cele asupra zahărului și petrolului.

S'a mers însă și mai departe: s'a *svonit* numai despre sporiri de taxe asupra altor obiecte de consumație și imediat ele aŭ fost scumpite. S'aŭ desmințit apoi svonurile, dar în zadar! prețul urcat a rămas, se menține.

Așa este exemplul cu sarea.

Am mai amintit și altă-dată despre acest lucru, și am fost bucuroși să anunțăm atunci că regia monopolurilor statului a luat măsuri pentru ca publicul să găsească, la depozitele ei, sarea pe care revînzătorii aŭ scumpit-o la 40 de bani, cu 10—11½ centime.

Am lăudat această măsură fără rezervă. Dar cu această împarțialitate trebuie să revenim ca să spunem că ea nu este încă desăvîrșită, nu este eficace. Și iată pentru ce:

Regia are depozite izolate și la mari depărtări de centru, ast-fel că este foarte greŭ cui-va și cumpărătorilor în detaliŭ în cea mai mare parte imposibil ca să se aprovizioneze cu sarea ieftină a Regiei. Pentru aceștia așa dar măsura Regiei nu prezintă nici un folos, ei sunt, acum ca și înainte, la discreția revînzătorilor cari nu s'aŭ clintit și n'aŭ scăzut prețul sării nici cu o centime.

Ce e de făcut? Lucrul ni se pare foarte simplu și credem că desigur și Regia îl va găsi tot ast-fel: Sarea ar putea prea bine să fie vîndută publicului în detaliŭ prin debitanții de tutun ai Regiei. S'ar acorda acestor debitanți obicinuitul rabat și tot s'ar putea vinde sarea cu 15 bani maximum în loc de 40. Populația săracă ar fi nu se poate mai mulțumitoare Regiei pentru o ast-fel de măsură, — și, ceea-ce nu e iarăși fără importanță, s'ar da cu acest chip revînzătorilor prea lacomi și speculanți o pildă ce le ar putea servi și în alte ocasiuni.

Și măsura aceasta nici n'ar fi vre o inovație de care să se sperie saŭ să se teamă cineva, căci ea există deja în alte state, introdusă probabil tot pentru a se evita specularea nedemnă a sărăcimei.

Sperăm că, fără prea multă esitare, o vom vedea adoptată și la noi.

Din ITALIA

(*Coresp. part. a «Universului»*)

Roma, 19 Decembrie.

Situația politică

Ca fapt mai însemnat e amnistia acordată de regele Umberto, cu ocazia Anului-Noŭ, precum și discursul ținut de ministrul Barere înaintea deputației coloniei franceze, care a venit să-l felicite cu ocazia Anului-Noŭ.

Acest discurs e foarte mult comentat, căci ministrul Barere a făcut aluzie la apropierea dintre Franța și Italia îndeplinită de curînd și a făgăduit că guvernul 'și va da toate silințele ca să îmbunătățească și mai mult raporturile politice și comerciale dintre cele două țări latine.

O arestare grea

Poliția din Genova căuta de vr'o trei luni pe Sireno Fioravanti, autorul mai multor furturi comise în dauna d-luĭ Campi și a altor proprietari din diferite locuri.

Se fixase și un premiŭ de 200 franci aceluia care 'l va aresta.

El a fost arestat azi, la orele 2 jum. de 4 carabinieri, sub conducerea brigadieruluĭ Ernesto Lorenzi, la Vezzano Liqure.

Brigadierul Lorenzi se travestise în vînător. El găsi pe Sireno în pădurea din Vellerano, unde ședea liniștit cu o prietenă a luĭ.

Când văzu pe brigadier urmat de cânele luĭ de vînătoare înaintând spre el, o rupse la fugă. Brigadierul, după o goană desperată de 3 kilometri, 'i porunci să se oprească și și descărcă pușca în aer ca să'i sperie, și ast-fel, cu ajutorul oamenilor sĕi, putu înhăța de guler pe Sireno, aproape de Bottagna.

Populația a făcut carabinerilor o demonstrație meritată de simpatie.

Ciocnirea unuĭ vapor italian cu unul englez

O telegramă din Las-Palmas (insulele Canare) anunță că vaporul poștal italian «Citta di Genova», al companiei «La Veloce», care a plecat din Geneva spre La Plata, s'a ciocnit cu vaporul englez «Norman», ce venea din Drontheim.

Cele două vapoare s'aŭ înpotmolit lângă țărm.

Dispariție misterioasă

Un fapt misterios, și asupra cărnia se fac fel de fel de comentarii, a fost denunțat poliției din Milan.

D. Heyle, milionar și coproprietarul uneĭ mari case din Lyon, care plecase la Münich, trebuia să se întoarcă la Milan încă de la 12 Noembrie.

El avea la sine suma de 50 de miĭ de franci.

Dar de atunci nu s'a mai auzit vorbindu-se despre dînsul.

Din diferitele cercetări ce s'aŭ făcut, urmează că el a fost văzut scoborându-se din tren mai deună-zi, la gara din Milan.

Si-a urmat oare călătoria saŭ a dispărut în Milan?

Unul din asociații luĭ a sosit ieri la Milan și a oferit o resplată foarte mare aceluia, care i-ar putea da vre-o știre despre d. Heyle.

Un conte falș

Un lucrător de giuvaergerie din Bagnole, de lângă Milan, anume Enrico Franzosi, în vîrstă de 26 ani, se dădea drept conte și astfel se introducea pe la bijutieri mari și le fura diferite giuvaericale.

Ast-fel a furat pe bijutierii Gonfalonieri, Calvi și alții.

El a fost în cele din urmă prins de poliție.

Viața sa a fost din cele mai sbuciumate. El a și fost osândit de mai multe ori pentru escrocherii și diferite delicte. Și deși e încă tînĕr, are un cazier judiciar foarte bogat.

Franzosi a călătorit mult.

Ceea-ce-'i mai ciudat, e că era sub supraveghierea poliției.

Și cu toate astea, el se plimba liber pe stradele Romei, fără să fie supărat de cine-va.

Antigon.

Cronica științifică

Despre ciuperci

(Urmare și sfîrșit)

II

Ciupercile formează 2 clase: *Bazidiomycetele* și *Ascomycetele*. Dintre bazidiomycete sunt mai importante următoarele:

Agaricus piperatus care fără a fi delicioasă, este foarte căutată ca aliment în unele provincii din sudul și estul Franței. Are, când este crudă, un miros atât de pătrunzător și o acțiune asupra mucoasei bucale atât de caustică, în cât cine-va care n'o cunoaște, numai dacă a mestecat câte-va fragmente crude, s'ar crede otrăvit.

Agaricus aurautiacus o specie care atinge cam 20 centimetri înălțime și 10 centimetri în diametru. Când e proaspătă aproape n'are miros. Gustul ei este ușor dulceag, fără iuțeală saŭ amărăciune. Aceasta produce cele mai dese accidente.

Se mănâncă însă, luându-se oare-cari precauțiuni la preparare.

Agaricus viridis. Are un miros și gust slab. Se găsește prin păduri, vara și toamna. Este una din speciile cele mai veninoase, care produce accidente cholerriforme, adesea mortale. Prezintă însă avantajul de a nu se confunda cu nici o ciupercă alimentară.

Agaricus bulbosus. N'are miros aproape de loc. Gustul este dulceag la început, apoi înțepător. Din causa culoarei sale, albă, s'aŭ întâmplat numeroase erori, confundându-se cu alte ciuperci albe, dar comestibile.

Russula cnetica, foarte comună prin pădurile întunecoase vara și toamna. N'are miros, însă are un gust înțepător. Este foarte veninoasă și s'a observat că principiul sĕŭ otrăvitor nu este distrus nici prin fierbere, nici prin uscare.

Agaricus rufus conține un suc lăptos, care în contact cu limba determină după cât-va timp o senzație de arsură din cele mai rele. Este foarte periculoasă, mai ales că se poate confunda cu specia *lactarius volemus* care are aceeași formă, însă care diferă prin culoarea ei galbenă-roșcată și al cărei suc lăptos este dulce. Se poate mânca cruda și se zice că sucul sĕŭ lăptos constituie o băutură plăcută.

Tot în clasa bazidiomycetelor intră și mănătărcile, între cari se găsesc și specii veninoase, cum sunt:

Boletus satanus (ciuperca dracului) a cărei carne este albure. In contact cu aerul devine roșie saŭ violacee. Este fără miros și are un gust dulceag. Crește prin păduri, vara și toamna.

Boletus luridus este foarte veninoasă și periculoul cel mare ce îl prezintă aceste specii, este că se confundă cu mănătărcile *Boletus edulis* și cari se mănâncă foarte mult. Se face din ele și un extract, din care punându-se o mică cantitate în supă, comunică acesteia un gust foarte plăcut de mănătărcĕ. Această specie are carnea albă, cu un miros de ciupercĕ, dulce și plăcut. Se găsește prin păduri și prin pajiștile aleelor de arbori prin luniile Iulie și Septembrie. Era mult preferată de romani.

Afară de acestea mai sunt o mulțime de alte specii, dintre cari unele se întrebuințează și ca medicament.

A II-a clasă de ciuperci este a *Ascomycetelor* care coprinde genul *Morellelor*, *Helvelelor* și *Truffelor*.

Dintre *morelle* este specia *Morella esculentă* care se găsește primă-vara prin iarba măruntă și prin păduri. Este alimentară și se întrebuințează și ca medicament.

Helvelele sunt comestibile ca și morellele.

Tot între ascomycete intră și genul *Pezizelor*, cari sunt, parte din ele, comestibile. Așa este specia *Bulgaria inquinans* care are o consistență gelatinoasă, groasă, elastică; o coloare negricioasă și un gust puțin plăcut. Se spune că în timpul campaniei, trupele ruse în Lorenna, la 1816, se consumaŭ cantități foarte mari.

Truffele. Acestea sunt obiectul unuĭ comerț considerabil. Sunt foarte mult căutate ca alimentare. Trec de afrodisiatice însă și de constipante, indigeste. S'a zis că conțin, pe lângă celelalte principii cari se găsesc în ciupercĕ, *fier* și *acid ciauhydric* (acid prussic). *Truffa* numită în Franța *truffes*, în Anglia *truffles*, în Italia *turtuffi—tartuffoli*, în Germania *truffelu*, în Ungaria *Szarvasgomba* crește mai cu seamă pe la rădăcinile stejarilor, fagilor, castanilor, pe unde se și plantează. Se găsește cu deosebire în Franța de sud și mai ales la *Périgord* și *Poitou*, în departamentele *Dordogue*, *Vaucluse*, *Lot*, *Drôme*, *Isère*, etc., clima nu trebuie să fie caldă. Ele se găsesc, în locurile plantate, prin ajutorul unor câinĭ dresați și în Poitou și Provence cu ajutorul unor porcĭ dresați cari sapă în pământ și ca să nu le strice, li se pune un fel de botniță. Sunt de la mărimea unei alune până la mărimea pumnului. Unele calități inferioare se găsesc prin Germania, Boemia, Italia.

Ele formând obiectul unuĭ comerț întins, locurile principale de exportațiune sunt: *Marseille*, *Périgord*, *Aix*. *Livorno*, *Avignon*, *Triest*, etc. Se expediază uscate, în cutiĭ saŭ în butoae; impachetate în hârtie saŭ sub formă de conserve, fierte în vin și așezate în unt-de-lemn *truffe marinate*. Truffele se deosibesc unele de altele, prin caracterele speciale ale sporelor lor (organele lor de reproducere). Deosebirea între ele prezintă un interes foarte mare, de oare-ce ele sunt adesea ori falsificate. Frauda provine prin înlocuirea truffelor de primul ordin cu miros pătrunzĕtor cu truffe de calitatea a 2-a saŭ chiar mai proaste, cari aŭ mirosul puțin pronunțat saŭ chiar neplăcut. Această fraudă trece adese-ori neobservată, mai cu seamă în conserve.

Truffa cea mai prețioasă este adevărata truffă neagră de Périgord *tuber melanosporum*. Se poate ascza încă între truffele bune *tuber brumale* și *aestivum* (din timpul brumeĭ și truffa de vară).

Terfezia nivea (truffa leilor) care găsește mai ales prin nisipurile din Algeria, după ploĭ. Arabiĭ consumaŭ foarte mult specia aceasta sub numele de *terfas* și *terfez*. fierbând'o cu apă saŭ cu lapte.

Afară de acestea se mai consumă unele cu un miros diferit de acel al truffelor bune, și cari aduc cu mirosul de mosc saŭ de usturoiŭ.

Se mai înlocuiesc une-ori truffele cu unele ciuperci din clasa bazidiomycetelor «*Lycoperdon*», numite popular *măzăriche de lup*. Frauda este foarte ușor de recunoscut, de oare-ce aspectul părței lor centrale este foarte diferit de acel al truffelor.

In fine, se găsesc truffe fabricate cu bucăți de cartofi, tăiați în dimensiunile voite și colorate negru. Această fraudă se cunoaște examinându-se cu microscopul.

Truffele suferă dese-ori alterațiuni. Ele încearcă un fel de putrefacțiune, datorită bacteriilor cari împuiază supra-fața lor, și pătrund în carne. Țesutul este atunci mai moale și se desvoltă un miros amoniacal. Ele mai sunt adese-ori atacate de larvele diferitelor insecte. Aceste truffe verměnoase sunt lipsite de o bună parte din mirosul lor.

Terminând cu speciile de ciuperci mai principale, atrag încă o dată atențiunea cititorilor asupra modului de preparare spre a fua în tot-d'auna măsurile de siguranță, descris mai sus, evitând ast-fel accidentele nenorocite.

I. Nicorescu
Licențiat în farmacie

CARNETUL MEŬ

«Aï-laïf» și eŭ!...

Dacă face Carageale
Pe «aï-laïf-ul» dă bonton,
Pentru ce, zĕŭ, nu 'l-ar face
Și subscrisul Marion...

Calități eŭ am dă toate,
Mai întĕi un nume 'n: on,
Și pe urmă-o tălioară
A la dernier fason...

S'am o mutră ca de fată,
Poți să'i zici, parol, *bombon,*
Și mai port,—și bine 'mi șade!
Cum s'ar prinde, un lornion!...

S'am și o tăcălie, care
Mĕ transformă 'n filfison,
Și mĕ face ca să umblu
In «haï-laïf-uri san *fason*

S'o pîrlesc pe sfrânțuzește
Tot în on *și para* on!
Știŭ să spuĭ la mac'mazele:
— Je vu zem, mam'zel, pardon!

Și, gătit cum să gătește
Orî-ce june de bonton,
Pus în frac, mănuși... glasele,
Mĕ prezint și eŭ 'n salon...

Și ce vĕz?... Pe cuconițe
Cum dănțează un... boston,
Și-și ciupește curte, 'n lege
Cu vr'un june filfison...

Și'ncă vĕz cum joacă dardăr
Saŭ maca p'un paleon,
Și cum pierd și cum câștigă
Cu saŭ fără de rizon...

Și mai vĕz... Mai bine lasă,
Ce vĕz eŭ acu 'n salon,
Am văzut în mahalale,
Și'ați acolo

Marion

O șarjă a cavaleriei boerilor

— Vezi ilustrația —

E în de obște cunoscut că în rĕzboiŭ cavaleria joacă mare rol, mai ales prin efectuarea șarjelor, adică dând iuruș în armata dușmană, zăpăcind-o ast-fel și punând-o pe fugă.

Ilustrația noastră de azi reprezintă o șarjă efectuată de cavaleria boerilor asupra englezilor.

CRONICI FEMENINE

Femeea și sănătatea în familie

I

Grija pentru sănătatea în familie zace în prima linie în mâinile femeeĭ. Sănătatea nu este o plantă, care să se înalțe în câte-va săptĕmâni, ci un arbore, care crește și se desvoltă încet. Ea depinde de la conducerea vieței zilnice anĭ îndelungați, și aceasta este hotărîtă mai mult saŭ mai puțin de către femee pentru familia întreagă.

Mâncarea pe care o gătește femeea, ceasul deșteptărei și al culcărei, curățenia personelor, aerisirea locuințelor, îmbrăcămintea, uniformitatea traiuluĭ, buna dispoziție, veselia, ordinea și liniștea în casă, cari toate depind de temperamentul și caracterul eĭ, prin urmare de la sănătatea eĭ, aceștia sunt factorii cari cresc copiiĭ sănătoși și păstrează sănătatea adulților.

Și dacă astăzi sănătatea în familie este un caspe din ce în ce mai rar, vina principală zace înainte de toate în neștiința femeeĭ.

Acest cuvînt, de caspe rar, poate în primul moment pare cam exagerat, dar nu este de loc. N'are cine-va de cât să privească în propriul sĕŭ cerc de cunoștințe, pentru ca să se convingă, că din nefericire este foarte adevărat.

Unde nu găsim boală aflăm o predispoziție pentru accasta, o lipsă de resistență care adese orĭ a adus și ne mai aduce boale.

Oare nu putem noi numĕra pe degete cunoscuții și mai cu seamă copiiĭ, despre cari ar fi de spus: Nu sunt ei un tip de perfectă sănătate?

Secretul sănătățeĭ se poate exprima în treĭ vorbe: *Nutriținea*, *mișcarea*, *liniștea*. Fiecare om are lipsă de o anumită măsură din aceste treĭ lucruri, corespunzĕtor cu vîrsta, puterile și prestația sa de muncă. De obiceiŭ însă pe acestea nu le are. La cei mai mulți faptul acesta zace în raporturile externe. Cei mai mulți oameni flămânzesc, și nu fac o adevărată mișcare corporală și mor cesc fără ca să'și acorde pauze îndestulătoare de odihnă, de oare-ce n'aŭ mijloace, ca să se hrănească în mod suficient, fiind-că lucrările lor îi leagă de cameră saŭ de fabrică și fiind-că ziua de muncă este de 10—12 ore și astfel de zile sunt întrerupte în cursul anului numai de Duminecĭ și de câte-va sărbători.

Aceasta este o parte a chestieĭ de sănătate.

Dar chiar și acolo unde nu e vorba de raporturi externe, cari să împiedice o viață conform naturei, puțini sunt aceia cari primesc măsura necesară de nutriținue, de mișcare și de liniște, de oare-ce ei—și mai înainte de toate femeile, cari sunt însărcinate cu măsurarea acestor bunuri de fericire—se află într'un complect întuneric asupra acestor lucruri.

Olimpia.

REZBOIUL

dintre

Anglia și Transvaal

— Prin poștă —

De la începutul rĕzboiuluĭ din Transvaal «Militaer Wochenblatt», ziar militar german, publică o serie de articole în cari generalii și ofițerii englezi și meteadele lor de luptă sunt supuse la o critică destul de dreaptă și destul de severă.

Acum persoane bine informate asigură că autorul acestor studiĭ nu ar fi altul de cât împăratul Wilhelm.

Wilhelm II nu ar face în aceasta de cât ar urma exemplul moșuluĭ sĕŭ Wilhelm I, căruia îi plăcea de a se ocupa de chestiile militare în vre-un ziar.

* * *

Se telegrafiază din Amsterdam că dr. Leyds, reprezintantul Transvaalului în Europa, a declarat corespondentului ziaruluĭ «Allgemeines Handelsblatt» că pretinsa contrabandă de arme pe bordul vaporuluĭ «Bundesrath» e o invenție engleză spre a ocupa baia Delagoa, dar Anglia nu va îndrăsni să o facă, căci Germania o va împiedica. De altmintrelea, boerii aŭ arme, muniții și proviziuni încă pentru două anĭ.

* * *

Piroscaful german «Bundesrath», capturat de o navă engleză, va sta sechestrat la Durban până ce tribunalul special își va da hotărîrea sa. Se afirmă că pe bordul vaporuluĭ «Bundesrath» s'aŭ găsit 3 ofițeri și 20 alte persoane ce aveaŭ intențiunea de a intra în armata boeră a Transvaalului. In cercurile oficiale se relevează că dacă autoritățile engleze procedează cu atâta energie, sunt conștienți de grava responsabilitate ce apasă asupra lor.

* * *

Ministerul de rĕsboiŭ al Angliei va cumpĕra din noŭ 10,000 catĕri, dintre cari 6000 vor fi cumpĕrați în Statele-Unite, 2000 în Austro-Ungaria și 2000 în Italia.

* * *

Se prevede că cheltuielile pentru expediția tutulor nouilor contingente vor face să se urce totatul chieltuelilor Angliei pentru rĕzboiŭ la un miliard și jumĕtate de leĭ.

Serviciul telegrafic

— al ziaruluĭ «Universul» —

Hamburg, 21 Decembrie.

«Hamburger Correspondent» vestește că o corabie aparținênd caseĭ germane Haus Wagner, a fost sequestrată de englezi, în timpul sĕrbătorilor Crăciunuluĭ în baia Delagoa. Casa germană a adresat reclamațiunile sale ministeruluĭ afacerilor strĕine la Berlin.

Durban, 20 Decembrie.

Astă-zi militarii strĕini cari aŭ petrecut aci sĕrbătorile, aŭ plecat din noŭ pe teatrul rĕzboiuluĭ.

Londra, 21 Decembrie.

O depeșă oficială trimisă din Ladysmith, de către generalul White, cu ajutorul semnatelor optice cu data de 31 Decembrie, spune că disenteria și frigurile se înmulțesc în acel oraș.

Londra, 21 Decembrie.

Ministerul de rĕzboiŭ a primit știrea că colonelul Pilche a urmărit erĭ pe boerĭ, cari eraŭ pe fugă la Sunnyside lângă Belmont și a luat lagărul lor. A făcut 48 de prizonierĭ.

Morții și rănițiĭ nu sunt numĕrați. Englezii aŭ un ofițer și două oameni rănițiĭ.

Londra, 21 Decembrie.

Ministerul de rĕzboiŭ a primit o depeșă trimisă prin semnale optice la Cap de către generalul French, cu dată de 1 Ianuarie, confirmând detaliile deja cunoscute asupra lupteĭ date la Colenso și comunicând că perderile englezilor sunt de treĭ morți și mai mulți rănițiĭ.

Londra, 21 Decembrie.

Se vestește din Cap-Town lui «Times» cu data de 31 Decembrie că insurgenții aŭ atacat Dordrechtul cu forțe mari și aŭ fost respinși cu o perdere de 8 oameni.

Corespondentul luĭ «Daily-Mail», confirmă succesul generalului French la Colesberg. Englezii aŭ luat tunurĭ și proviziuni.

Boerii s'aŭ retras spre nord. Perderile englezilor sunt puțin considerabile.

(Telegramele noastre particulare)

Londra, 22 Decembrie.

Garnizoana engleză din orașul Ladysmith este decimată de frigurile tifoide.

Bombardarea orașuluĭ Ladysmith de către trupele boerilor urmează și ziua și noaptea.

Telegramele din Africa de sud anunță că centrul revoltei africanderilor e Paarl, care se află la treĭzeci de mile departe de la Cap-Town.

Afrikanderii se organizează spre a cuceri Cape-Town.

Nici o știre oficială n'a sosit până acum despre ocuparea orașuluĭ Colesberg de către trupele engleze, sub comanda generalului French.

De la Cap-Town se anunță că avant-garda engleză ar fi intrat în oraș.

Se mai anunță că la 2 Ianuarie st. n. colonelul englez Pichler a ocupat Douglas, lângă Belmont, fără a întâmpina din partea boerilor nici o resistență. Locuitorii cari aŭ rĕmas credincioși englezilor, aŭ primit cu entusiasm pe colonelul Pichler.

Emme.

Londra, 22 Decembrie.

Ziarele apărute azi spun că faimoasa victorie a generaluluĭ Frenck este o isbândă care nu înseamnă nimic.

Se pare că boerii trebuiaŭ să se retragă, de oare-ce se temeaŭ ca să nu fie surprinși de umflarea rîuluĭ Orange.

De asemenea și succesul colonelului Pichles lângă Belmont, nu are nici o semnificare, de oare-ce n'a fost altceva de cât o încăerare între avant-posturĭ.

Emme.

High-Life

— Carnet-Mondain —

Tinĕrul Edgar Bostandaki este suplinitor la catedrele de muzică, desen, gimnastică, scrimă și religie de la gimnasiul clasic înființat de curênd în urbea sa natală. Gimnasiul are până acuma numai clasa întâia și e întreținut de comună; se speră că la anul viitor se vor completa patru clase, trecênd totul pe seama Statuluĭ.

Deși încărcat cu predarea a cinci cursuri importante de gradul secundar, tinĕrul suplinitor găsește destulă vreme să frecuenteze societatea înaltă din localitate, unde trece drept un perfect gentilom.

In adevĕr, Edgar este un tinĕr care are multe succese în saloanele din Târgul-Mare. Vorbește franțuzește de când era mic și se pricepe foarte bine la mode și confecțiuni, așa că nu odată este consultat asupra acestuĭ capitol.

Meseria de cronicar *high-life* nu este ușoară, fiindcă trebue să scrii despre dame, și damele sunt dificile, pretențioase, capricioase, pe una, neîntrecută, adorabilă.

Spuĭ de una o vorbă bună, superi pe alta; spuĭ rĕŭ de alta, atunci nu mai poți pretinde că ești un om galant; insiști cu deosebire asupra uneia, daĭ loc la bănueli; neglijezi pe vreuna, îi insufli o ură primejdioasă. Mai ales într'o societate foarte restrînsă și foarte aleasă ca societatea din Târgul-Mare, un cronicar de salon trebue să-și dramuiască atenția cu cea mai mare strictețe.

Grea meserie, ce'i drept; însă tinĕrul Bostandaki, om de spirit și cu educațiune distinsă, a fost par'că născut a fi cronicar *high-life*. Cronicele luĭ, în formă de corespondență, le publică într'un ziar cotidian din cel mai apropiat oraș mare de provincie.

Dar, va zice cineva:

— Bine! însă cronicarul este și el om, mai ales daca e tinĕr; trebue să aibă și el simpatiile și preferințele, antipatiile și aversiunile sale. El stă într'un colț al salonuluĭ cu carnetul sĕŭ în mână și privește la vîrtejul valsuluĭ; în acest vîrtej, ochiĭ luĭ trebuesc să deosibească între toate pe câteva, mai grațioase, și, între aceste câteva mai grațioase, pe una, neîntrecută, adorabilă.

— Eĭ, da, rĕspunz eŭ, înțeleg ce spuneți. Insă cronicarul de salon trebue să 'și calce pe inimă, să fie discret și imparțial. Și asta n'o poate orî cine, cum o poate Turturel.

— Care Turturel?

— Edgar Bostandaki.... Turturel este numele pe care i l-aŭ dat în copilărie, alintându-l, papaia, mamaia și duduile, surorile mai mari... Turturel...—așa'i că sună bine? — este pseudonimul destul de transparent cu care Edgar își semnează cronicele.

Eĭ! și totuși, cât de corect și de discret, cât de galant și de imparțial, însuși Turturel a greșit odată un *carnet mondain*.

Din inițiativa unuĭ comitet compus de dame din înalta societate a Târguluĭ-Mare, reședința subprefecturiĭ Plășii-de-Mijloc, s'a dat în saloanele oteluluĭ Regal de acolo «Un mare bal filantropic, al cărui venit se va împărți giumătate în folosul umanității suferinde și giumătate pentru sporirea fonduluĭ de întreținere a gimnasiuluĭ clasic local, până la trecerea luĭ în bugetul Statuluĭ».

Maiorul a oferit musica militară, pe care a adus-o cu trenul de la reședința prefecturiĭ.

A fost un bal cum nicĭ într'o capitală de județ nu se poate mai splendid.

Damele, pline de devotament pentru nobilul scop al petrecerii, s'aŭ întrecut în toalete.

Uniforma și fracul aŭ fost minunat representate, deși frac nu purtaŭ decât subprefectul, primarul și Turturel; restul sexuluĭ urît, purtaŭ unii rendingotă, alții jachetută scurtă.

Onorurile baluluĭ le-aŭ făcut comitetul damelor, sub președința tinereĭ doamne Athenaïs Gregoraschko, soția subprefectuluĭ.

S'a petrecut până la 7 dimineața, când aurora cu degetele eĭ de rază a venit să bată la ușa orizontuluĭ și să stingă cu privirile eĭ lumina petroleuluĭ, aducând aminte infatigabililor dănțuitorĭ că trebue, cu regret, să se despartă.

A doa zi, d. Turturel punea la poștă pentru gazetă un *carnet-mondain*, cu notița: «Rog a se trimite, după obiceiŭ, 50 de exemplare pi adresa mè.»

Seara, cronicarul citea în fața comitetuluĭ damelor, al cărui secretar era, darea de seamă asupra resultatuluĭ opereĭ de binefacere.

De prisos să reproduc textul întreg al acesteĭ lucrărĭ de caracter oficial.

Mĕ mărginesc a'ĭ da concluziunile:

«Venit brut, 575 leĭ;

«Cheltueli, 368 leĭ;

«Beneficiŭ net, 207 leĭ;

«103 l. 50 b. pentru sporirea fonduluĭ de întreținere a gimnaziuluĭ;

«103 l. 50 b. pentru umanitatea suferindă.»

După ce aŭ mulțumit comitetuluĭ de dame, d. Edgar Bostandaki în numele gimnaziuluĭ, iar d. primar în numele umanității suferinde, ședința oficială s'a ridicat.

Apoĭ s'a 'nvĕrtit un maŭs.

Peste două zile, iată că mult așteptatele 50 exemplare din «Voacea Zimbruluĭ» sosesc. Ele conțin cronica atât de doritĕ: «Cum se pitrece la noĭ...» de *Turturel*.

Extragem la întâmplare câteva rênduri:

«...Sâmbătă sara s'a ținut în fine la noĭ strălucitul bal filantropic sub președinția grațioaseĭ doamne Athenaïs Grégoraschko, născută Perjoiŭ...

«...O enormă afluență de tot ce Târgul-Mare are mai destins, fie-care ținênd să mulțumească încântătoareĭ presidentă inițiatoare, prea amabila doamnă Athenaïs Grégoraschko.

«... In acordurile muziceĭ militare care întonează cu destul *brio* un vals vaporos, perechile pornese ca duse pe niște valuri, în cari se perde conștiința, iar timpul pare că s'a oprit pe loc ca să admire cum trec în vîrtej ferbinte, uimitor, nebunesc, atâtea s'atâtea flori, par'că smulse de vêntul aprig al pasiuniĭ... Doamna Athenaïs Grégoraschko, regina adorabilă a valsuluĭ adorat...

«... Dar, la un semnal, ușile din fund se deschid... Supeul! Un moment de odihnă pentru această svăpăiată tinerețe, un moment de odihnă și de reconfortare!.... Doamna Athenaïs Grégoraschko face onorurile, luând loc în capul meseĭ, cu grația nespusă care o caracterizează...

«... Dopurile pocnesc pare c'am fi la un atac de tiraliorĭ, care nu sperie de loc pe braviĭ convivi... Șampania curge 'n valurĭ. Doamna Athenaïs Grégoraschko dă semnalul și aci; ridicând în sus cupa plină de delicioĭ ca divina Hebe, atinge de buzele rĕcĭ buzele sale calde cu acea delicatețĕ poetică cu care fluturelul atinge calicĭul unuĭ miosotis.

«... Dar muzica ne chiamă... Trăiască valsul!... Doamna Athenaïs Grégoraschko, infatigabilă sillidă...» (aicĭ o îngrozitoare greșală de tipar).

A doua zi duminică dimineață, la cafeneaua din centru, spiritualul cronicar *high-life* citea mai multor tinerĭ din localitate, *carnetul* luĭ: *Cum se pitrece la noĭ*.

Tinerii îl ascultaŭ cu multă admirație și poate cu mai multă invidie: e desigur fericit un tinĕr care dispune, pe lîngă talentul stiluluĭ, de o coloană de publicitate, ca să se facă, firește, atât de plăcut damelor!

Pe când se comenta articolul și autorul căuta să explice amicilor sĕĭ ce înseamnă «divina Hebe» și «calicĭ», iată că deodată intră d. subprefect, Raoul Grégoraschko, soțul infatigabileĭ silfide.

D. subprefect salută în dreapta și 'n stânga cu gravitate, apoĭ stă în picioare în fața luĭ Edgar Bostandaki și, cu un ton neobicinuit de aspru:

— Domnule Turturel! uite-te la mine.. Te oprese, magariule, să facĭ *de mauvaises plaisanteries* pi conta Doamneĭ Grégoraschko, soția mè....

Apoĭ face un ocol prin cafenea bufnind:

— *A-t-on jamais vu pareille insolence!*

Edgar nu pricepe de loc... Insă Raoul se întoarce iar și, gesticulând cu cravașa, de care nu se desparte nicĭodată:

— Altă dată, dacă'ți mai permiți di aeste, îți rup urechile!

— Dar...

— Iți rup urechile! m'aĭ înțeles? *espèce d'imbécile!*

Și ese turbat, făcênd să șuere aerul de jocul cravașeĭ.

Toată lumea rĕmâne uimită.

Din ce pricină?... Hebe?... Calicĭ?...

— Nu înțeleg deloc, zice Turturel, dând din umerĭ cu totul nedomirit.

Pe când fie-care caută cu deamĕnuntul să găsească în cronică motivul penibileĭ scene, iată că intră în cafenea d. maior Edmond Buzdrogovicĭ, grație amabilității căruia opera filantropică avusese concursul grațios al muziceĭ militare.